

Suvestinė redakcija nuo 2020-10-23 iki 2020-12-31

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2004, Nr. [58-2074](#), i. k. 1042050ISAK001K-123

Nauja redakcija nuo 2019-01-01:

Nr. [1K-470](#), 2018-12-31, paskelbta TAR 2018-12-31, i. k. 2018-22117

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PELNO MOKESČIO ĮSTATYMO 40 STRAIPSNIO 2 DALIES IR LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO ĮSTATYMO 15 STRAIPSNIO 2 DALIES ĮGYVENDINIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2004 m. balandžio 9 d. Nr. 1K-123

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 40 straipsnio 2 dalimi ir Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 15 straipsnio 2 dalimi,

t v i r t i n u Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 40 straipsnio 2 dalies ir Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 15 straipsnio 2 dalies įgyvendinimo taisykles (pridedama).“

FINANSŲ MINISTRĖ

DALIA GRYBAUSKAITĖ

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos finansų ministro
2004 m. balandžio 9 d. įsakymu Nr. 1K-123
(Lietuvos Respublikos finansų ministro
2018 m. gruodžio 31 d. įsakymo Nr. 1K-470
redakcija)

**LIETUVOS RESPUBLIKOS PELNO MOKESČIO ĮSTATYMO 40 STRAIPSNIO
2 DALIES IR LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO
ĮSTATYMO 15 STRAIPSNIO 2 DALIES ĮGYVENDINIMO TAISYKLĖS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 40 straipsnio 2 dalies ir Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 15 straipsnio 2 dalies įgyvendinimo taisyklių (toliau – Taisyklės) tikslas – užtikrinti, kad mokesčių mokėtojai (apmokestinamieji vienetai (toliau – vienetas), nuolatiniai ir nenuolatiniai Lietuvos gyventojai), apskaičiuodami apmokestinamąjį pelną arba apmokestinamąsias pajamas, pajamomis iš bet kokio sandorio ar ūkinės operacijos (toliau – sandoris) pripažintų sumą, atitinkančią šio sandorio tikrąją rinkos kainą, o leidžiamais atskaitymais ar ribojamųjų dydžių leidžiamais atskaitymais pripažintų sąnaudų iš bet kokio sandorio sumą, atitinkančią tokio sandorio tikrąją rinkos kainą, išskyrus atvejus, kai Pelno mokesčio įstatymo nuostatos nustato kitaip.

2. Taisyklės taikomos Lietuvos apmokestinamiesiems vienetais (toliau – Lietuvos vienetas) ir užsienio apmokestinamiesiems vienetais (toliau – užsienio vienetas), vykdančioms veiklą Lietuvoje per nuolatinę buveinę. Taisyklių nuostatos *mutatis mutandis* taikomos ir nuolatiniais Lietuvos gyventojams bei nenuolatiniais Lietuvos gyventojams, vykdančioms individualią veiklą per nuolatinę bazę.

3. Pagrindinės Taisyklėse vartojamos sąvokos:

3.1. **Asocijuotųjų asmenų teikiamos mažos pridėtinės vertės paslaugos** (toliau – mažos pridėtinės vertės paslaugos) – vieno ar kelių asocijuotųjų asmenų kitam (kitiems) asocijuotajam (-iesiems) asmeniui (-ims) teikiamos personalo valdymo, informacinių technologijų taikymo ir palaikymo, apskaitos, audito, teisinės, techninės pagalbos ir kitos panašios administracinio, palaikomojo, pagalbinio pobūdžio paslaugos, kurioms būdingi visi šie požymiai:

3.1.1. šios paslaugos nėra vienetų grupės, kuriai priklauso šie asocijuotieji asmenys, pagrindinės vykdomos veiklos dalis, nors tokių paslaugų teikimas gali būti pagrindinė paslaugų teikėjo veikla;

3.1.2. tai nedidelę pridėtinę vertę kuriančios paslaugos;

3.1.3. teikiant šias paslaugas nenaudojamas ir nesukuriamas unikalūs ir (arba) vertingas nematerialusis turtas;

3.1.4. teikdamas šias paslaugas, paslaugų teikėjas neprisiima reikšmingos rizikos ir jos nesukuria.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [1K-338](#), 2020-10-19, paskelbta TAR 2020-10-22, i. k. 2020-21932

3.2. Išorinis palyginamasis sandoris (toliau – išorinis sandoris) – kontroliuojamajam sandoriui palyginti naudojamas palyginamasis sandoris, kurio šalys yra kitos nei kontroliuojamojo sandorio šalys.

3.3. Ištiestosios rankos principas – principas, pagal kurį kontroliuojamųjų sandorių kainos, įvertinus visas reikšmingą poveikį kainai turinčias sandorio sąlygas, neturi skirtis nuo tikrosios rinkos kainos, o iš kontroliuojamųjų sandorių uždirbtas pelnas arba gautos pajamos neturi skirtis nuo iš tikrąją rinkos kainą atlikto sandorio galimo uždirbti pelno arba galimų gauti pajamų. Ištiestosios rankos principas grindžiamas kontroliuojamojo sandorio sąlygų palyginimu su palyginamuoju sandoriu ar sandoriais.

3.4. Kontroliuojamasis sandoris – sandoris tarp asocijuotųjų asmenų.

3.5. Kontroliuojamojo sandorio kainodaros dokumentai (toliau – kainodaros dokumentai) – dokumentai, kuriais parodoma, ar vienetas, nustatydamas kontroliuojamųjų sandorių kainas, laikėsi ištiestosios rankos principo.

3.6. Nektroliuojamasis sandoris – sandoris tarp neasocijuotųjų asmenų.

3.7. Nematerialusis turtas – materialios formos neturintis, prie finansinio turto nepriskiriamas turtas, įskaitant autorių teises, teisę naudotis pramoninės nuosavybės objektu, franšizę, informaciją apie gamybinę, prekybinę arba mokslinę patirtį (angl. *know-how*), duomenų bazes, kompiuterių programas ir kt., kuris gali būti valdomas, turimas nuosavybės teise ir kuriuo gali būti disponuojama arba kuris gali būti kontroliuojamas, siekiant gauti tiesioginės ir (arba) netiesioginės ekonominės naudos, kai už tokio turto perleidimą ar suteikimą naudoti neasocijuotieji asmenys, veikdami palyginamomis aplinkybėmis, mokėtų atlygį, nepriklausomai nuo to, ar toks turtas įtraukiamas į mokesčių mokėtojo buhalterinę apskaitą.

3.8. Palyginamasis sandoris – su kontroliuojamuoju sandoriu lyginamas nekontroliuojamasis sandoris, kai galimas šių sandorių palyginamumas.

3.9. Sandorio dalykas – vertybė (materialią vertę turintis objektas, įskaitant prekes, paslaugas, turtines teises, kitas nematerialiąsias vertybes, finansinį turtą, finansines paslaugas ir kt.), kurią perduoda arba dėl kurios perdavimo susitaria sandorio šalys.

3.10. Sandorio grynasis pelnas – sandorio pelnas, kuris paprastai apskaičiuojamas iš sandorio pardavimo pajamų atimant sandorio dalyko pardavimo savikainą ir kitas sandorio sąnaudas.

3.11. Sandorio sąnaudos – mokesčių mokėtojo su sandoriu susijusios sąnaudos arba išlaidos.

3.12. Sandorių palyginamumas (toliau – palyginamumas) – galimybė palyginti panašių sąlygų kontroliuojamąjį sandorį ir nekontroliuojamąjį sandorį taikant bent vieną iš Taisyklėse aprašytų sandorių kainodaros metodų. Palyginamumas priklauso nuo taikomo sandorio kainodaros metodo. Palyginamumas galimas tik tuo atveju, jeigu lyginamų sandorių veiksniai, kurie yra svarbūs taikant pasirinktą metodą, tarpusavyje nesiskiria tiek, kad turėtų esminės įtakos sandorio kainai arba pelningumui, arba skirtumo poveikį galima įvertinti ir pakoreguoti;

3.12¹. **Sunkiai nustatomos vertės nematerialusis turtas** – nematerialusis turtas, kurio vertę šio turto ar teisių į jį perleidimo momentu nustatyti sunku dėl šių priežasčių:

3.12¹.1. turto ar teisių į jį perleidimo sandoris neturi tinkamų palyginamųjų sandorių ir

3.12¹.2. dėl itin neapibrėžtų turto vertinimo prielaidų arba būsimų pinigų srautų ar pajamų, kurias tikimasi gauti iš perleisto turto, prognozių šio turto ar teisių į jį perleidimo sandorio sudarymo metu sunku patikimai įvertinti šio turto būsimą pelningumą.

Papildyta papunkčiu:

Nr. [1K-338](#), 2020-10-19, paskelbta TAR 2020-10-22, i. k. 2020-21932

3.13. **Tarptautinė apmokestinamųjų vienetų grupė** (toliau – tarptautinė vienetų grupė):

3.13.1. vienetų grupė, kurią sudaro bent dvieiose valstybėse, iš kurių viena yra Lietuva, įsteigti patronuojantysis vienetas ir jo patronuojamasis arba keli patronuojamieji vienetai, kuriuose patronuojantysis vienetas tiesiogiai ar netiesiogiai valdo daugiau kaip 25 procentus akcijų (dalių, pajų) ar kitų teisių į paskirstytinojo pelno dalį arba išimtinių teisių jas įsigyti (įskaitant vienetus, apmokestinamus pagal vienos valstybės įstatymus ir vykdančius veiklą kitoje užsienio valstybėje per nuolatinę buveinę, kai viena iš šių valstybių yra Lietuva), arba

3.13.2. to paties fizinio asmens valdomi bent dvieiose valstybėse, iš kurių viena yra Lietuva, įsteigti ar kitaip organizuoti vienetai, kurie nesudaro vienetų grupės, tačiau tas pats fizinis asmuo valdo daugiau kaip 25 procentus akcijų (dalių, pajų) ar kitų teisių į paskirstytinojo pelno dalį arba išimtinių teisių jas įsigyti kiekviename iš jų (įskaitant vienetus, apmokestinamus pagal vienos valstybės įstatymus ir vykdančius veiklą kitoje užsienio valstybėje per nuolatinę buveinę, kai viena iš šių valstybių yra Lietuva). To paties fizinio asmens valdomos vienetų grupės, nurodytos Taisyklių 3.13.1 papunktyje, kurių patronuojančiuosiuose vienetuose tas pats fizinis asmuo valdo daugiau kaip 25 procentus akcijų (dalių, pajų) ar kitų teisių į paskirstytinojo pelno dalį arba išimtinių teisių jas įsigyti kiekviename iš jų, laikomos viena vienetų grupe.

3.14. **Vidinis palyginamasis sandoris** (toliau – vidinis sandoris) – kontroliuojamajam sandoriui palyginti naudojamas palyginamasis sandoris, kurio viena iš šalių yra šio kontroliuojamojo sandorio šalis.

3.15. Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatyme, Gyventojų pajamų mokesčio įstatyme, Pelno mokesčio įstatyme, buhalterinę apskaitą reglamentuojančiuose teisės aktuose, kiek tai neprieštaruja mokesčių teisės aktų nuostatomis.

4. Taisyklės taikomos bet kokiam kontroliuojamajam sandoriui nepriklausomai nuo to, ar jis yra pagrįstas rašytine sutartimi arba kitu dokumentu ar įrodymu.

5. Nustatant kontroliuojamojo sandorio kainas, turi būti laikomasi ištiesiosios rankos principo.

6. Siekiant nustatyti ištiesiosios rankos principą atitinkančią kontroliuojamojo sandorio kainą, turi būti atlikti šie veiksmai:

6.1. įvertintas kontroliuojamasis sandoris, vadovaujantis Taisyklių 7–13 punktais;

6.2. vadovaujantis informacija, gauta įvertinus kontroliuojamąjį sandorį, palyginimui atlikti parinktas (-i) nekontroliuojamasis (-ieji) sandoris (-iai);

6.3. įvertintas (-i) parinktas (-i) nekontroliuojamasis (-ieji) sandoris (-iai), vadovaujantis Taisyklių 7–13 punktais;

6.4. vadovaujantis gauta informacija ir Taisyklių II skyriaus nuostatomis, pritaikytas tinkamiausias iš Taisyklėse išvardytų metodų.

7. Vertinant sandorį, turi būti įvertintos:

7.1. sandorio dalyko charakteristikos;

7.2. sandorio šalių funkcijos atliekant funkcinę analizę;

7.3. sandorio sąlygos;

7.4. ekonominės aplinkybės;

7.5. verslo strategija.

8. Vertinant sandorio dalyko charakteristikas, reikia atsižvelgti į visus lyginamų sandorių dalykų skirtumus, kurie gali lemti jų kainų skirtumą laisvojoje rinkoje. Jeigu sandorio dalykas yra materialusis turtas, reikia įvertinti turto fizines savybes, kokybę, galiojimo laiką, turto bei galimų pakaitų prieinamumą nagrinėjamoje prekių rinkoje ir kitas charakteristikas. Jeigu sandorio dalykas yra nematerialusis turtas, reikia įvertinti sandorio, kuriuo šis turtas perleidžiamas, formą, turto rūšį, galiojimo laiką, apsaugos trukmę ir laipsnį, naudą, kurią galima tikėtis gauti iš šio turto, bei turtui naudoti reikalingas sąnaudas ir kitas charakteristikas, vadovaujantis Taisyklių 62 punkto nuostatomis. Jeigu sandorio dalykas yra paslaugos, reikia įvertinti paslaugų rūšį, apimtį ir kitas charakteristikas, vadovaujantis Taisyklių IV skyriaus antrojo skirsnio nuostatomis.

9. Funkcinės analizės metu turi būti įvertintos sandorio šalių atliekamos funkcijos, prisiimamos rizikos, įskaitant tai, kuri (-ios) sandorio šalis (-ys) atlieka šios rizikos kontrolės ir mažinimo funkcijas bei kuri (-ios) sandorio šalis (-ys) turi finansines galimybes prisiimti šią riziką, naudojamas turtas ir tai, kaip šalių vykdomos funkcijos siejasi su vienetų grupės, kuriai priklauso sandorio šalys, verslo vertės kūrimu ir įprastine verslo praktika. Funkcinė analizė turi užtikrinti tikrųjų sandorio vykdymo aplinkybių ir tikrųjų sandorio šalių komercinių bei finansinių ryšių atskleidimą.

Nustačius visas sandorio šalių su sandoriu susijusias funkcijas, panaudotus išteklius ir prisiimtą riziką turi būti įvertinta, kurie iš šių veiksnių reikšmingai lėmė arba turėjo nulemti sandorio kainą arba pelną.

10. Sandorio sąlygos vertinamos siekiant nustatyti prievolių, rizikos ir naudos padalijimą tarp sandorio šalių. Apie sandorio sąlygas galima spręsti iš rašytinių sutarčių, kitų dokumentų (pavyzdžiui, sąskaitų, užsakymo dokumentų ir kt.), sandorio šalių susirašinėjimo, taip pat iš sandorio šalių veiksmų ir ekonominių principų, kuriais paprastai grindžiami tokios rūšies nekontroliuojamųjų sandorių šalių veiksmai, bei kitų įrodymų. Vertinant sandorio sąlygas, reikia atsižvelgti į tai, kad dėl asocijuotųjų asmenų bendrų interesų buvimo faktinės sandorio sąlygos gali skirtis nuo sąlygų, pateiktų rašytiniuose įrodymuose, ir vadovautis faktinėmis sandorio sąlygomis.

11. Ekonominės aplinkybės vertinamos siekiant nustatyti, ar rinkos, kurioje vyksta kontroliuojamasis sandoris, sąlygos gali būti lyginamos su rinkos, kurioje vyksta nekontroliuojamasis sandoris, sąlygomis. Vertinant ekonomines sąlygas, visų pirma reikia apibrėžti atitinkamą rinką atsižvelgiant į galimų pakaitų prieinamumą. Ekonominės aplinkybės, kurios lemia

rinkų palyginamumą, yra geografinė padėtis, rinkos dydis, bendra konkurencinė padėtis rinkoje ir sandorio šalių konkurencinė vieta rinkoje, pakaitų prieinamumas, paklausos ir pasiūlos lygis, vartotojų pirkimo galia, valstybės ar kitokio reguliavimo lygis, sandorio sąnaudos, reikalingos gamybai, transportui ir kt.

12. Vertinama sandorio šalių verslo strategija, kuri buvo vykdoma sandorio kainodaros metu. Ištiesiosios rankos principo nesilaikymu nelaikoma, kai mokesčių mokėtojas laikinai sumažina pelningumą, taikydamas mažesnes sandorio kainas, negu būtų taikomos kitomis aplinkybėmis, arba laikinai padidindamas sandorio sąnaudas, pavyzdžiui, sąnaudas reklamai ir reprezentacijai, jeigu jis įrodo, kad toks laikinas pelningumo sumažinimas yra būtinas naujai veiklai pradėti, naujai prekei rinkoje pristatyti, užimamos rinkos daliai padidinti, įeiti į naują rinką, prisitaikyti prie tam tikros srities teisinio reguliavimo pasikeitimų ar kitais panašiais tikslais.

13. Siekiant nustatyti, ar mokesčių mokėtojas gali pagrįsti sandorių kainodarą verslo strategijos vykdymu, reikia nustatyti:

13.1. ar mokesčių mokėtojo veiksmai atitinka jo deklaruojamą verslo strategiją;

13.2. ar mokesčių mokėtojas pagrįstai prisiėmė sandorio sąnaudas, susijusias su verslo strategija, atsižvelgdamas į sandorio šalių tarpusavio ryšį, ar neasocijuotasis asmuo, veikdamas panašiomis aplinkybėmis ir vykdydamas panašų sandorį, prisiimtų panašias sandorio sąnaudas ir rizikas, susijusias su verslo strategija, kurias prisiėmė mokesčių mokėtojas;

13.3. ar greitai buvo pakeista nesėkminga verslo strategija.

14. Mokesčių mokėtojai, laikydamiesi ištiesiosios rankos principo, kiekvieno kontroliuojamojo sandorio kainodarą turi vertinti atskirai. Jeigu mokesčių mokėtojas įrodo, kad keli sandoriai yra taip glaudžiai susiję tarpusavyje, kad vertinant juos atskirai neįmanoma tiksliai nustatyti ištiesiosios rankos principo atitinkančios kainos ar pelno, kelių sandorių kainodara gali būti vertinama kartu. Jeigu mokesčių mokėtojas įrodo, kad sandorio kainodaros vertinimas yra pernelyg sudėtingas, kad vertinant jį visą neįmanoma tiksliai nustatyti ištiesiosios rankos principo atitinkančios kainos ar pelno, vertinant tokio sandorio kainodarą, galima jį padalyti į keletą atskirų dalių.

15. Ištiesiosios rankos principą atitinkančios kainos nustatyti gali būti naudojami ne tik tų metų, kuriais vyko sandoris, bet ir ankstesnių metų duomenys, jeigu šie duomenys padeda atskleisti aplinkybes, galinčias turėti įtakos kontroliuojamojo sandorio kainodarai. Taip pat gali būti naudojami metų, einančių po metų, kuriais vyko sandoris, duomenys, jeigu šie duomenys padeda atskleisti aplinkybes, galinčias turėti įtakos kontroliuojamojo sandorio kainodarai, pavyzdžiui, paaiškina tam tikros verslo rūšies cikliškumą.

16. Palyginimui atlikti parenkant nekontroliuojamuosius sandorius, visų pirma turi būti naudojami vidiniai sandoriai. Nesant tinkamų vidinių sandorių arba siekiant patikrinti rezultatą, pasiektą naudojant vidinius sandorius, gali būti naudojami išoriniai sandoriai. Palyginamųjų sandorių parinkimas priklauso nuo to, ar besiskiriančios lyginamų sandorių sąlygos daro poveikį sandorių dalykų kainai ar pelningumui, o jeigu daro, kiek tiksliai galima pakoreguoti šį poveikį. Tuo atveju, kai mokesčių mokėtojas, grįsdamas kontroliuojamojo sandorio kainą, yra vykdamas

vidinių sandorių, tačiau kainai pagrįsti naudoja išorinius sandorius, tokį savo pasirinkimą turi pagrįsti, atskleisdamas negalimumo naudoti vidinius sandorius priežastis.

Nustačius skirtumą tarp kontroliuojamųjų ir palyginamųjų sandorių, atliekami poveikio kainai koregavimai turi užtikrinti patikimų palyginamosios analizės rezultatų pasiekimą. Jeigu palyginamosios analizės rezultatai iki ir po koregavimų reikšmingai skiriasi, tai gali rodyti, jog atlikti koregavimai neužtikrino didesnio analizės patikimumo, nes pasirinkti palyginamieji sandoriai nėra tinkami.

17. Nustatant, ar nekontroliuojamasis sandoris gali būti naudojamas palyginimui atlikti, reikia įvertinti sandorio sąlygas ir aplinkybes taip, kaip jas įvertintų neasocijuotieji asmenys, sudarydami panašų sandorį. Jeigu to neįmanoma padaryti, turi būti įvertinami kiti veiksniai ir panaudojamos priemonės, leidžiančios padidinti palyginamųjų sandorių informacijos patikimumą (pavyzdžiui, taikomos statistinės priemonės, siekiant nustatyti pagrindinę intervalo reikšmių tendenciją ir eliminuoti nebūdingas kraštutines intervalo reikšmes), taip pasiekiant ištiesiosios rankos principą atitinkančios kainos reikšmę (-es).

18. Mokesčių administratorius, tikrindamas kontroliuojamųjų sandorių kainos atitiktį ištiesiosios rankos principui, turi naudoti mokesčių mokėtojo pateiktą ir kitą mokesčių mokėtojų prieinamą informaciją, išskyrus Taisyklių 67¹ punkte nustatytus atvejus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1K-338](#), 2020-10-19, paskelbta TAR 2020-10-22, i. k. 2020-21932

19. Taisyklių 2 punkte nurodytas asmuo kontroliuojamųjų sandorių kainų atitikties ištiesiosios rankos principui pagrindimo dokumentus (įskaitant kainodaros dokumentus, parengtus laikantis Taisyklių V skyriaus nuostatų, jei vienetas privalo juos rengti) turi parengti iki kito mokesčio laikotarpio, nei buvo vykdytas kontroliuojamasis sandoris, šešto mėnesio 15 dienos, jeigu šiame punkte nenustatyta kitaip.

Lietuvos vienetai, per nuolatinę buveinę Lietuvos Respublikoje veiklą vykdančios užsienio vienetai, kurie vykdo kontroliuojamuosius sandorius tik su kitais Lietuvos vienetais ir (ar) per nuolatinę buveinę Lietuvos Respublikoje veiklą vykdančiais užsienio vienetais, šio kontroliuojamojo sandorio kainų atitikties ištiesiosios rankos principui pagrindimo dokumentus gali parengti ir po šio punkto pirmojoje pastraipoje nurodyto termino, tačiau turi užtikrinti, kad šie dokumentai būtų pateikti mokesčių administratoriui per terminą, nurodytą mokesčių administratoriaus nurodyme, duotame vadovaujantis Mokesčių administravimo įstatymo 49 straipsniu arba Taisyklių 91 punktu.

II SKYRIUS

KAINODAROS METODŲ PARINKIMAS

PIRMASIS SKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

20. Nustatant ištiesiosios rankos principą atitinkančią kainą ir koreguojant ištiesiosios rankos principo neatitinkančią kainą arba pelną, turi būti taikomas, išskyrus Taisyklių 25 punkte nurodytus atvejus, vienas iš šių kainodaros metodų (nustatant kontroliuojamųjų sandorių kainas arba pelną, galima derinti ir modifikuoti šiame punkte išvardytus metodus, jeigu tai leidžia pasiekti ištiesiosios rankos principą atitinkantį rezultatą):

- 20.1. palyginamosios nepriklausomos kainos;
- 20.2. perpardavimo kainos;
- 20.3. „sąnaudos plius“;
- 20.4. pelno padalijimo;
- 20.5. sandorio grynosios maržos.

21. Mokesčių mokėtojas turi parinkti tinkamiausią kainodaros metodą, atsižvelgdamas į sandorio ypatybes, turimų duomenų patikimumą, prielaidų ir prognozių pagrįstumą, sandorio, kuriam parenkamas kainodaros metodas, ir palyginimui atlikti naudojamų sandorių panašumo laipsnį.

22. Mokesčių mokėtojas, nustatydamas kontroliuojamųjų sandorių kainas, neprivalo taikyti daugiau nei vieno kainodaros metodo, tačiau jis gali tai daryti siekdamas tiksliau nustatyti ištiesiosios rankos principą atitinkančią kainą arba įrodyti mokesčių administratoriui, kad sandorio kaina arba pelnas atitinka ištiesiosios rankos principą.

23. Atsižvelgiant į Taisyklių 21 punkte nurodytus kriterijus, esant vienodai patikimoms galimybėms taikyti tradicinius (palyginamosios nepriklausomos kainos, perpardavimo kainos, „sąnaudos plius“) ir pelno (pelno padalijimo, sandorio grynosios maržos) metodus, pirmenybė teikiama tradiciniams metodams. Esant vienodomis galimybėms taikyti palyginamosios nepriklausomos kainos metodą ir kurį nors kitą metodą, pirmenybė teikiama palyginamosios nepriklausomos kainos metodui.

24. Mokesčių administratorius turi teisę pareikalauti iš mokesčių mokėtojo paaiškinti pritaikyto metodo parinkimo priežastis. Mokesčių administratorius gali pritaikyti kitą, nei mokesčių mokėtojo parinktas, kainodaros metodą, jeigu įrodo, kad mokesčių mokėtojo parinktas metodas nesudaro galimybių patikimai nustatyti ištiesiosios rankos principą atitinkančios kontroliuojamojo sandorio kainos pagal Taisyklėse nustatytą tvarką.

25. Siekiant ištiesiosios rankos principą atitinkančio rezultato, esant būtinybei, gali būti taikomi visuotinai pripažinti kiti finansinės vertės nustatymo metodai, pasirenkant su ištiesiosios rankos principu suderinamas prielaidas ir rodiklius. Šie metodai gali būti taikomi kaip sudedamoji pasirinkto kainodaros metodo pagal Taisyklių 20 punktą dalis (pavyzdžiui, nustatant pelno paskirstymo kriterijus taikant pelno padalijimo metodą) arba, nesant kitų galimybių pritaikyti kainodaros metodų, kaip priemonė ištiesiosios rankos principą atitinkančiai kainai nustatyti, tačiau laikantis kitų Taisyklių nuostatų. Tokiu atveju kainos nustatymo dokumentuose turi būti pagrįstas pasirinktų finansinės vertės nustatymo metodų tinkamumas konkrečioje situacijoje, atskleista, kaip jis užtikrina ištiesiosios rankos principą atitinkančio rezultato pasiekimą, ir pateikiami atliktų skaičiavimų duomenys ir taikytos formulės.

ANTRASIS SKIRSNIS

PALYGINAMOSIOS NEPRIKLAUSOMOS KAINOS METODAS

26. Taikant palyginamosios nepriklausomos kainos metodą, ištiesiosios rankos principą atitinkanti kaina nustatoma palyginant kontroliuojamojo sandorio dalyko kainą su nekontroliuojamojo sandorio dalyko kainą.

27. Palyginamosios nepriklausomos kainos metodas turi būti taikomas visiems kontroliuojamiesiems sandoriams, kai galima rasti nekontroliuojamųjų sandorių, atitinkančių Taisyklių 28 punkte nurodytas sąlygas.

28. Vertinant, ar nekontroliuojamojo sandorio ir kontroliuojamojo sandorio palyginamumas leidžia taikyti palyginamosios nepriklausomos kainos metodą, reikia įsitikinti, kad:

28.1. tarp lyginamų sandorių ir sandorių šalių nėra esminių skirtumų. Jeigu tokių skirtumų yra, reikia įsitikinti, kad šie skirtumai nedaro poveikio kainai;

28.2. jeigu tam tikros besiskiriančios lyginamų sandorių sąlygos daro poveikį sandorių dalykų kainai, reikia įsitikinti, kad šį poveikį kainai galima pakoreguoti.

TREČIASIS SKIRSNIS

PERPARDAVIMO KAINOS METODAS

29. Taikant perpardavimo kainos metodą, ištiesiosios rankos principą atitinkanti kaina nustatoma iš sandorio dalyko, įsigyto iš asocijuotojo asmens, tolesnio perpardavimo neasocijuotajam asmeniui kainos atimant ištiesiosios rankos principą atitinkančią sandorio bendrąją maržą.

30. Sandorio bendroji marža – skirtumas tarp perpardavimo kainos ir įsigijimo kainos, kuris parodo sandorio sąnaudas dėl perpardavimo ir uždirbtą pelną. Sandorio bendroji marža apskaičiuojama taip:

$$N = \frac{K2 - K1}{K2} \times 100 \%, \text{ kur}$$

N – sandorio bendroji marža;

K2 – perpardavimo kaina;

K1 – įsigijimo kaina.

31. Ištiesiosios rankos principą atitinkanti sandorio bendroji marža – sandorio bendroji marža, atitinkanti palyginamojo sandorio bendrąją maržą.

32. Siekiant nustatyti, ar nekontroliuojamojo sandorio ir kontroliuojamojo sandorio palyginamumas leidžia taikyti perpardavimo kainos metodą, reikia įsitikinti, kad šių sandorių šalių funkcijos yra panašios, ypač tos, kurios daugiausia lemia sandorio bendrosios maržos dydį. Laikytina, kad ištiesiosios rankos principą atitinkanti marža turėtų būti mažiausia, jeigu perpardavėjas atlieka tik minimalias su tarpininkavimu susijusias funkcijas, o didžiausia – jeigu

perpardavėjas prisiima reklamos, pristatymo, garantinės priežiūros, pakankamo atsargų kiekio buvimo užtikrinimo ir kitas funkcijas, panaudodamas daug išteklių ir prisiimdamas įvairią riziką.

33. Taikant perpardavimo kainos metodą, lyginamų kontroliuojamojo ir nekontroliuojamojo sandorių dalykai gali būti nepanašūs. Tačiau kuo panašesni sandorių dalykai, tuo tiksliau nustatoma ištiesiosios rankos principą atitinkanti sandorio bendroji marža.

34. Sandorių palyginimui atlikti naudojant išorinį sandorį, reikia įsitikinti, kad lyginamų sandorių šalys savo veiklą vykdo panašiai, kadangi tokie veiksniai kaip valdymo efektyvumas, prekių atsargų politika ir pan., turintys įtakos pelningumui, gali turėti įtakos ir sandorių bendrosioms maržoms. Taip pat naudojant išorinį sandorį reikia įsitikinti, kad kontroliuojamojo ir nekontroliuojamojo sandorių šalių apskaitos taisyklės nesiskiria tarpusavyje tiek, kad turėtų įtakos sandorio bendrosios maržos apskaičiavimui, arba šiuos skirtumus galima gana tiksliai ir patikimai pakoreguoti.

35. Vertinant, ar nekontroliuojamojo sandorio ir kontroliuojamojo sandorio palyginamumas leidžia taikyti perpardavimo kainos metodą, reikia įsitikinti, kad:

35.1. tarp lyginamų sandorių ir sandorių šalių nėra esminių skirtumų. Jeigu tokių skirtumų yra, reikia įsitikinti, kad šie skirtumai nedaro poveikio kainai;

35.2. jeigu tam tikros besiskiriančios lyginamų sandorių sąlygos daro poveikį sandorių dalykų kainai, reikia įsitikinti, kad šį poveikį kainai galima pakoreguoti.

KETVIRTASIS SKIRSNIS

METODAS „SĄNAUDOS PLIUS“

36. Taikant metodą „sąnaudos plus“, ištiesiosios rankos principą atitinkanti kaina nustatoma prie mokesčių mokėtojo sandorio sąnaudų pridėdant ištiesiosios rankos principą atitinkantį sandorio antkainį. Sandorio antkainis apskaičiuojamas taip:

$$N = \frac{K - S}{S} \times 100 \%, \text{ kur}$$

N – sandorio antkainis;

K – pardavimo kaina;

S – sandorio sąnaudos.

37. Ištiesiosios rankos principą atitinkantis sandorio antkainis – sandorio antkainis, atitinkantis palyginamojo sandorio antkainį.

38. Siekiant nustatyti, ar nekontroliuojamojo sandorio ir kontroliuojamojo sandorio palyginamumas leidžia taikyti metodą „sąnaudos plus“, reikia įsitikinti, kad šių sandorių šalių funkcijos yra panašios, ypač tos, kurios turės daugiausia įtakos sandorio antkainio dydžiui. Laikytina, kad ištiesiosios rankos principą atitinkantis sandorio antkainis turėtų būti mažiausias, jeigu mokesčių mokėtojas atlieka tik labai paprastas funkcijas, o didžiausias – jeigu mokesčių

mokėtojas prisiima reklamos, pristatymo, garantinės priežiūros, pakankamo atsargų kiekio buvimo užtikrinimo ir kitas funkcijas, panaudodamas daug išteklių ir prisiimdamas įvairią riziką.

39. Taikant metodą „sąnaudos plius“, lyginamų kontroliuojamojo ir nekontroliuojamojo sandorių dalykai gali būti nepanašūs. Tačiau kuo panašesni sandorių dalykai, tuo tiksliau nustatomas ištiesiosios rankos principą atitinkantis sandorio antkainis.

40. Sandorių palyginimui atlikti naudojant išorinį sandorį, reikia įsitikinti, kad kontroliuojamojo ir nekontroliuojamojo sandorių šalių apskaitos taisyklės nesiskiria tarpusavyje tiek, kad turėtų įtakos pardavimo savikainos apskaičiavimui, arba šiuos skirtumus galima gana tiksliai ir patikimai pakoreguoti.

41. Vertinant, ar nekontroliuojamojo sandorio ir kontroliuojamojo sandorio palyginamumas leidžia taikyti metodą „sąnaudos plius“, reikia įsitikinti, kad:

41.1. tarp lyginamų sandorių ir sandorių šalių nėra esminių skirtumų. Jeigu tokių skirtumų yra, reikia įsitikinti, kad šie skirtumai nedaro poveikio kainai;

41.2. jeigu tam tikros besiskiriančios lyginamų sandorių sąlygos daro poveikį sandorių dalykų kainai, reikia įsitikinti, kad šį poveikį kainai galima pakoreguoti.

PENKTASIS SKIRSNIS

PELNO PADALIJIMO METODAS

42. Taikant pelno padalijimo metodą, pelnas, gautas atlikus kontroliuojamuosius sandorius, padalijamas tarp sandorio šalių taip, kaip jis būtų padalijamas tarp neasocijuotųjų asmenų. Analogiškai šis metodas taikytinas ir iš kontroliuojamųjų sandorių susidariusiam nuostoliui padalyti tarp asocijuotųjų asmenų, jei toks nuostolis būtų padalijamas ir tarp neasocijuotųjų asmenų.

43. Siekiant pritaikyti pelno padalijimo metodą, pirmiausia turi būti nustatomas sandorio šalims dalytinasis kontroliuojamųjų sandorių grynas pelnas.

44. Pelno padalijimo metodo taikymo būdai:

44.1. atliekant šalių dalyvavimo analizę;

44.2. atliekant likutinę analizę.

45. Atliekant šalių dalyvavimo analizę:

45.1. nustatomas kiekvienos sandorio šalies indėlis uždirbant kontroliuojamųjų sandorių grynąjį pelną. Nustatant sandorio šalies indėlį remiamasi palyginamųjų sandorių duomenimis arba, jei tinkamų palyginamųjų sandorių nėra, vadovaujamas funkcinės analizės rezultatais;

45.2. nustačius kiekvienos šalies indėlį uždirbant kontroliuojamųjų sandorių grynąjį pelną, apskaičiuojamas santykis, kuriuo šis pelnas turi būti padalytas tarp sandorio šalių;

45.3. atsižvelgiant į santykį, apskaičiuotą Taisyklių 45.2 papunktyje nustatyta tvarka, kontroliuojamųjų sandorių grynojo pelno dalis priskiriama mokesčių mokėtojui.

46. Atliekant likutinę analizę:

46.1. apskaičiuojama, kokia kontroliuojamųjų sandorių grynojo pelno dalis, kurią galima patikimai įvertinti, tenka įprastinėms sandorio šalių atliktoms funkcijoms. Apskaičiavimui ir šios

kontroliuojamųjų sandorių grynojo pelno dalies paskirstymui tarp sandorio šalių paprastai taikomi kiti Taisyklėse aprašyti kainodaros metodai;

46.2. apskaičiuota įprastinėms funkcijoms tenkanti kontroliuojamųjų sandorių grynojo pelno dalis paskirstoma tarp sandorio šalių atsižvelgiant į šias funkcijas;

46.3. atėmus Taisyklių 46.1 papunktyje nurodytą kontroliuojamųjų sandorių grynojo pelno dalį, likusi pelno dalis, tenkanti sandorio šalių atliktoms unikalios ir labai vertingoms funkcijoms, paskirstoma tarp sandorio šalių Taisyklių 45.1–45.3 papunkčiuose nustatyta tvarka.

47. Taikant pelno padalijimo metodą, paprastai dalijamas kontroliuojamojo sandorio grynasis pelnas, tačiau išimtiniais atvejais gali būti dalijamas ir bendrasis pelnas, kai kiekvienos sandorio šalies sandorio sąnaudos, kurios nebuvo įtrauktos skaičiuojant bendrąjį pelną, atimamos iš jau padalyto bendrojo pelno. Pasirinkus dalyti bendrąjį pelną kainos nustatymo dokumentuose turi būti pagrįstas tokio pasirinkimo tinkamumas konkrečioje situacijoje ir atskleista, kaip tai užtikrina ištiesiosios rankos principą atitinkančio rezultato pasiekimą.

48. Taikant pelno padalijimo metodą, turi būti atliekama visų sandorio šalių funkcinė analizė ir nustatomas kiekvienos sandorio šalies indėlis uždirbant kontroliuojamųjų sandorių grynąjį pelną.

49. Taikant pelno padalijimo metodą, svarbu vadovautis informacija, kuri buvo prieinama sandorio šalims prieš sandorio atlikimą, taip pat atsižvelgti į šalių prognozes dėl būsimų sandorio sąnaudų ir tikėtino pelno, buvusias sandorio sudarymo metu, taip, kaip tai darytų neasocijuotieji asmenys.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

SANDORIO GRYNOSIOS MARŽOS METODAS

50. Taikant sandorio gryniosios maržos metodą, nagrinėjama, ar grynoji kontroliuojamojo sandorio marža atitinka ištiesiosios rankos principą. Sandorio grynoji marža – sandorio grynojo pelno dalis, kuri turėtų būti uždirbta atsižvelgiant į tam tikrus rodiklius.

51. Pasirenkant rodiklį, kurio pagrindu nustatoma ištiesiosios rankos principą atitinkanti sandorio grynoji marža, turi būti atsižvelgiama į kontroliuojamojo sandorio funkcinės analizės rezultatus, sandorio rūšį, rodikliui apskaičiuoti reikalingos informacijos, taip pat ir palyginamųjų sandorių, prieinamumą ir patikimumą, numatomų taikyti rodiklių privalumus ir trūkumus. Taikant sandorio gryniosios maržos metodą, gali būti pasirenkami ir taikomi su sandorio sąnaudomis, pardavimo pajamomis ar turto grąža susiję rodikliai.

52. Berrio rodiklis (bendrasis pelnas padalytas iš veiklos sąnaudų) gali būti pasirenkamas tik tais atvejais, kai įrodoma, kad:

52.1. mokesčių mokėtojo vykdomų su kontroliuojamuoju sandoriu susijusių funkcijų vertė (atsižvelgiant į naudotą turtą ir prisiimtas rizikas) yra proporcinga veiklos sąnaudoms,

52.2. mokesčių mokėtojo vykdomų su kontroliuojamuoju sandoriu susijusių funkcijų vertė (atsižvelgiant į naudotą turtą ir prisiimtas rizikas) nėra reikšmingai paveikta parduodamų prekių vertės, t. y. nėra proporcinga pardavimo pajamoms, ir

52.3. mokesčių mokėtojas nevykdo kitų svarbių su kontroliuojamuoju sandoriu susijusių funkcijų, už kurias atlygis turi būti nustatomas taikant kitą kainodaros metodą ar finansinį rodiklį.

53. Siekiant nustatyti, ar nekontroliuojamojo sandorio ir kontroliuojamojo sandorio palyginamumas leidžia taikyti sandorio grynosios maržos metodą, reikia įsitikinti, kad šių sandorių šalių funkcijos yra panašios. Papildomai turi būti įvertinamos sandorio grynajam pelnui turinčios įtakos veiklos (pardavimo, bendrosios ir administracinės) sąnaudos. Sandorio sąnaudos, susijusios su finansine ir investicine veikla, neįtraukiamos skaičiuojant sandorio grynąjį pelną, išskyrus atvejus, kai toks įtraukimas yra pagrįstas įvertinus kontroliuojamojo sandorio aplinkybes, kontroliuojamojo sandorio metu atliekamas funkcijas ir prisiimamas rizikas.

III SKYRIUS

IŠTIESTOSIOS RANKOS INTERVALAS

54. Jeigu mokesčių mokėtojas, taikydamas kainodaros metodą ar metodus, gauna ne vieną skaičių, bet keletą skaičių – ištiesiosios rankos intervalą, laikoma, kad sandorio kaina arba pelnas atitinka ištiesiosios rankos principą, jeigu jie neišeina iš ištiesiosios rankos intervalo, sudaryto naudojant palyginamuosius sandorius, ribų. Tais atvejais, kai nėra patikimesnių būdų atmesti netipiškus ir didelius intervalo reikšmių nuokrypius, ištiesiosios rankos intervalui nustatyti taikomi statistiniai metodai.

55. Mokesčių mokėtojas, siekdamas įrodyti, kad sandorio kaina arba pelnas neišeina iš ištiesiosios rankos intervalo ribų, privalo įrodyti, kad intervalas sudarytas naudojant vienodai patikimus palyginamuosius sandorius. Palyginamųjų sandorių atrankos ir analizės metu nustatčius, kad ne visi atrinkti palyginamieji sandoriai atitinka lyginimo kriterijus ir (arba) pasižymi kitomis savybėmis, kurios neleidžia pasiekti vienodai patikimų palyginimo veiksmų rezultatų, šie duomenys turi būti eliminuojami, taip užtikrinant ištiesiosios rankos intervalo sudarymą naudojant vienodai patikimus palyginamuosius sandorius.

56. Mokesčių administratoriui koreguojant kainą naudojant ištiesiosios rankos intervalą ir neturint tikslesnių duomenų, ištiesiosios rankos principą atitinkančia kaina arba pelnu laikoma kaina arba pelnas, kurie yra ištiesiosios rankos intervalo mediana, nebent aplinkybės leidžia teigti arba mokesčių mokėtojas įrodo, kad ištiesiosios rankos principą atitinkanti kaina arba pelnas yra kitokie. Tuo atveju, jeigu mokesčių mokėtojas vengia bendradarbiauti su mokesčių administratoriumi ir todėl mokesčių administratoriui sunkiau nustatyti ištiesiosios rankos principą atitinkančią kainą arba pelną, mokesčių administratorius turi teisę bet kokią ištiesiosios rankos intervalo skaičių laikyti atitinkančiu ištiesiosios rankos principą.

57. Neįrodžius sandorio sąlygų pasikeitimų, lemiančių kito kainos dydžio iš ištiesiosios rankos intervalo pasirinkimą, sandorio kaina arba pelnas, patenkantys į ištiesiosios rankos intervalą, nekoreguojami.

IV SKYRIUS

SPECIALIOSIOS TAISYKLIŲ TAIKYMO SĄLYGOS

PIRMASIS SKIRSNIS
IŠTIESTOSIOS RANKOS PRINCIPO LAIKYMASIS, KAI SANDORIS SUSIJĘS SU
NEMATERIALIUOJU TURTU

58. Apskaičiuojant sandorio kainą, visada reikia nustatyti, ar sandoris yra susijęs su nematerialiuoju turtu (pavyzdžiui, nematerialiojo turto perleidimas, teisių naudoti tokį turtą suteikimas).

59. Nustatant ištiesiosios rankos principą atitinkančią kontroliuojamojo sandorio, susijusio su nematerialiuoju turtu, kainą, reikia nustatyti nematerialųjį turtą, teisinį šio nematerialiojo turto savininką (tai gali būti nustatyta iš sutarčių, intelektinės nuosavybės registrinių duomenų ir kitų šaltinių), nustatyti su nematerialiojo turto kūrimu, vystymu, pagerinimu, palaikymu, apsauga ir naudojimu susijusias funkcijas atliekančius, turtą naudojančius ir rizikas prisiimančius subjektus (sandorio šalis), nustatyti kontroliuojamuosius sandorius ir sandorio šalių vykdomus veiksmus, kuriais yra prisidedama prie nematerialiojo turto vertės kūrimo.

60. Jeigu funkcijas, susijusias su nematerialiojo turto kūrimu, vystymu, pagerinimu, palaikymu, apsauga ir naudojimu ar šių procesų kontrole, vykdo ir su tuo susijusias rizikas ar jų kontrolę prisiima bei tam reikalingą turtą (įskaitant nematerialiajam turtui kurti ir vystyti reikalingas lėšas) naudoja (suteikia naudoti) daugiau asocijuotųjų asmenų, kiekvienas iš jų turi gauti savo indėlį atitinkantį atlygį, nustatytą laikantis ištiesiosios rankos principo. Atlyginus asocijuotiesiems asmenims už jų indėlius, nematerialiojo turto savininko gaunama su šiuo turtu susijusi nauda (grąža) gali būti tiek teigiama, tiek neigiama, tiek lygi nuliui.

61. Vertinant sandorio šalių indėlius nėra reikalaujama, kad sandorio šalis pati fiziškai vykdytų atitinkamas funkcijas, ji gali pasitelkti kitus asmenis, tačiau tokiu atveju funkcinis indėlis bus priskiriamas šiai sandorio šaliai, jeigu bus įrodyta, kad ši šalis kontroliuoja tokios funkcijos vykdymą ar užtikrina tokią kontrolę. Jeigu perleidžiama vykdyti reikšmingas funkcijas kitiems asocijuotiesiems asmenims, turi būti pagrįsta, kad taip elgtųsi ir nepriklausomi asmenys, veikiantys panašiomis aplinkybėmis ir siekiantys ekonominės naudos sau, ir kad pasirinkta sandorių struktūra dirbtinai neapsunkintų su nematerialiuoju turtu susijusio kontroliuojamojo sandorio kainos nustatymo.

62. Nustatant ištiesiosios rankos principą atitinkančią su nematerialiuoju turtu susijusią sandorio kainą, svarbu nustatyti patį sandorį, jo pobūdį ir turinį: ar tai nematerialiojo turto, susijusių teisių perleidimas ar kitoks teisių naudoti nematerialųjį turtą suteikimas, ar vykdomi kiti prekių tiekimo ar paslaugų teikimo sandoriai, susiję su nematerialiojo turto naudojimu. Turi būti įvertinama, ar suteikiamos išimtinės teisės naudoti nematerialųjį turtą, ar yra nustatyti apribojimai, susiję su turto (teisių) naudojimu, vystymu, perleidimu, ar suteikiama teisė panaudoti nematerialųjį turtą tolesniems tyrimų ir plėtros darbams, kam tenka nematerialiojo turto pagerinimo vertė, ar nematerialiojo turto objektas perleidžiamas (suteikiamas) naudoti atskirai ar kartu su kitais nematerialiojo turto objektais (pavyzdžiui, prekių ženklai ir verslo prestižas bei reputacija), kitu turtu ar paslaugomis (pavyzdžiui, franšizė), nustatyta šių objektų sąveika (pavyzdžiui, kelių objektų

perleidimas sykiu gali padidinti bendrą turto vertę, lyginant su atskirų objektų individualių verčių suma).

63. Nustačius nematerialiojo turto buvimo faktą, reikia nustatyti, ar atlygis už naudojimąsi tokiu turtu nėra įtrauktas į kito sandorio dalyko kainą. Kai nustatyta, kad atlygis už naudojimąsi nematerialiuoju turtu įtrauktas į kito sandorio dalyko kainą ir ši kaina nustatyta laikantis ištiesiosios rankos principo, papildomos įmokos už tą patį turtą (pavyzdžiui, sudarant licencinę sutartį) laikomos lygiomis nuliui.

64. Nustatant sandorio, susijusio su nematerialiuoju turtu, kainą, turi būti vadovaujama Taisyklių II skyriaus pirmojo skirsnio nuostatomis, reglamentuojančiomis kainodaros metodo pritaikymą. Tačiau palyginamoji analizė, pagrįsta vienos sandorio šalies funkcinė analize, paprastai nelaikoma pakankama nematerialiojo turto perleidimo ar teisių naudoti tokį turtą suteikimo sandorių tinkamam vertinimui (taip pat ir tais atvejais, kai tinkamiausiu kainodaros metodu pasirenkamas kainodaros metodas, pagrįstas vienos sandorio šalies vertinimu).

Nematerialiojo turto vertei nustatyti paprastai neturėtų būti taikomi kainodaros metodai, pagrįsti patirtų sandorio sąnaudų turtui kurti ir vystyti vertinimu. Kai nematerialusis turtas yra unikalus bei labai vertingas ir sunku rasti palyginamųjų sandorių, gali būti taikomas pelno padalijimo kainodaros metodas.

65. Nematerialiojo turto ar su juo susijusių teisių perleidimo sandorio kainai reikšmingą įtaką darančiais kriterijais laikomi: išimtinumas, galimybės perleisti šį turtą, teisinės apsaugos apimtis ir trukmė, su objekto panaudojimu susiję geografiniai ir laiko apribojimai, išvystymo lygis, teisės į pagerinimus, papildymus suteikimas, laukiamos naudos lygis. Tokių sandorių kainoms nustatyti ir (ar) pagrįsti, parenkant taikytiną kainodaros metodą, turi būti vertinamos šios aplinkybės:

- 65.1. funkcinės analizės rezultatai;
- 65.2. sandorio vykdymo komercinės priežastys;
- 65.3. faktiškai abiem sandorio šalims prieinamų kitų sandorių ar veiklos vykdymo galimybių buvimas;
- 65.4. nematerialiojo turto suteikiamas konkurencinis pranašumas, vertinant ir (potencialios) produkcijos ar paslaugų, susijusių su nematerialiuoju turtu, pelningumo apimtis;
- 65.5. tikėtinės naudos iš vykdomo sandorio dydis;
- 65.6. kiti veiksniai (pavyzdžiui, vietinės rinkos sąlygos, veiklos vykdymo vieta, kvalifikuoti darbuotojai, sinergijos įtaka, verslo strategija ir kt.).

66. Nustatant su nematerialiuoju turtu susijusių kontroliuojamųjų sandorių kainas, ypač kai sandorio sudarymo metu nematerialiojo turto vertė yra nežinoma, turi būti atsižvelgiama į neasocijuotųjų asmenų veiksmus, kurių jie imtųsi esant palyginamoms aplinkybėms siekdami įvertinti nematerialiojo turto naudos neapibrėžtumą. Tokiu atveju gali būti atsižvelgiama į tikėtiną naudos dydį, vertinant šių prielaidų patikimumo lygį, atsižvelgiant į poreikį sudaryti trumpesnės trukmės sandorius, įtvirtinant įpareigojimą peržiūrėti jų kainas ir kitas sąlygas. Jeigu kontroliuojamojo sandorio sąlygos nebuvo peržiūrėtos, nors palyginamomis aplinkybėmis

veikiantys neasocijuotieji asmenys susitartų po tam tikro laiko peržiūrėti įmokų dydį ar kitas sąlygas, asocijuotųjų asmenų mokamos sumos gali būti atitinkamai perskaičiuotos.

67. Nustatant kontroliuojamojo sandorio, susijusio su nematerialiojo turto naudojimu ar perleidimu, kainą, nesant galimybių pritaikyti kainodaros metodų, gali būti taikomi kiti finansinės vertės nustatymo metodai, laikantis Taisyklių 25 punkte nustatytų sąlygų, pavyzdžiui, pajamų nustatymo metodai (ypač taikant diskontuotų pinigų srautų skaičiavimo būdą). Sandorio sąnaudų nustatymo metodai gali būti taikomi, tik kai konkrečiu atveju įrodoma, kad tai sudarytų galimybes nustatyti ištiesiosios rankos principą atitinkantį rezultatą.

Nustatant kontroliuojamųjų sandorių kainas taikant kitus finansinės vertės nustatymo metodus, turėtų būti įvertintas poreikis atlikti vertinimą abiejų sandorio šalių atžvilgiu (t. y. iš abiejų sandorio šalių pozicijų), taip pat nustatyti ir įvertinti alternatyvias veiklos modelių pasirinkimo galimybes, atlikti prognozuojamų rodiklių jautrumo analizes. Mokesčių administratorius turi teisę paprašyti pateikti informaciją, atskleidžiančią šių reikalavimų vykdymą (nevykdymą).

67¹. Kai asocijuotajam asmeniui perleidžiamas arba iš jo įsigijamas sunkiai nustatomos vertės nematerialusis turtas ar teisės į šį turtą, mokesčių administratorius gali pagal sudarius tokį sandorį (*ex post*) gaunamą finansinę informaciją apie minėtą turtą koreguoti tokio turto ar teisių į jį perleidimo sandorio kainą, buvusią sandorio sudarymo metu (*ex ante*). Mokesčių administratorius, atlikdamas minėtą koregavimą, gali nustatyti ir kitokią kainos struktūrą, jeigu ji atspindi tokią struktūrą, dėl kurios susitartų neasocijuotieji asmenys, sudarydami sandorį esant palyginamoms aplinkybėms, vertindami turto vertės nustatymo neapibrėžtumą kainos nustatymo metu. Šios nuostatos netaikomos, jeigu tenkinama bent viena iš šių sąlygų:

67¹.1. mokesčių mokėtojas pateikia:

67¹.1.1. sandorio sudarymo metu (*ex ante*) nustatytas detalias prognozes, kuriomis rėmėsi nustatydamas kainą, įskaitant duomenis (skaičiavimus), parodančius, kaip buvo įvertintos rizikos, taip pat informaciją, atskleidžiančią, kaip buvo vertinta numatomų aplinkybių ar kitų rizikų įtaka bei jų atsiradimo tikimybė, ir

67¹.1.2. įrodymus, kuriais pagrindžiama, kad reikšmingas skirtumas tarp finansinių prognozių ir faktinių sunkiai nustatomos vertės nematerialiojo turto pelningumo (nuostolingumo) rezultatų yra nulemtas nenumatytų aplinkybių, kurios kilo sudarius sandorį (*ex post*) ir kurios negalėjo būti numatytos sandorio sudarymo metu (*ex ante*), arba buvo nulemtas numatytų aplinkybių, kurių kilimo tikimybė buvo tinkamai įvertinta (nebuvo reikšmingai pervertinta ar nepakankamai įvertinta) sandorio vykdymo metu;

67¹.2. skirtumas tarp finansinių prognozių ir sunkiai nustatomos vertės nematerialiojo turto pelningumo (nuostolingumo) rezultatų nėra toks reikšmingas, kad dėl jo atlygis už šio nematerialiojo turto perleidimą sumažėtų ar padidėtų daugiau kaip 20 procentų faktinės sandorio kainos;

67¹.3. Taisyklių 67¹.2 papunktyje nurodytas dydis, kuriuo būtų padidinta ar sumažinta faktinė sandorio kaina, viršytas praėjus daugiau kaip 5 metams nuo tų metų, kuriais iš sunkiai nustatomos vertės nematerialiojo turto pirmą kartą jį įsigijęs asmuo gavo pajamų iš neasocijuotųjų asmenų.

Papildyta punktu:

Nr. [1K-338](#), 2020-10-19, paskelbta TAR 2020-10-22, i. k. 2020-21932

ANTRASIS SKIRSNIS
IŠTIESTOSIOS RANKOS PRINCIPO LAIKYMASIS, KAI SANDORIAI SUSIJĘ SU
PASLAUGŲ TEIKIMU

68. Nagrinėjant kontroliuojamuosius sandorius, kurių dalykas yra paslaugų teikimas arba kurie susiję su paslaugų teikimu, reikia nustatyti:

68.1. ar paslauga faktiškai buvo suteikta;

68.2. kaip yra atlyginama už paslaugos teikimą;

68.3. ar atlygis už paslaugos teikimą atitinka ištiestosios rankos principą.

69. Siekiant nustatyti, ar paslauga buvo suteikta, reikia nustatyti, ar paslaugos gavėjui yra suteikiama ekonominė ar komercinė nauda, atsižvelgiant ir į naudą, kuri gali atsirasti ateityje. Tam reikia nustatyti, ar neasocijuotasis asmuo palyginamomis aplinkybėmis būtų pasirengęs atlyginti už tokios paslaugos gavimą, ar suteiktą tokią paslaugą sau.

70. Jeigu nustatyta, kad neasocijuotasis asmuo nebūtų pasirengęs patirti su tokios paslaugos gavimu susijusių sandorio sąnaudų, laikoma, kad paslauga nebuvo suteikta ir atlygis, sumokėtas už suteiktą paslaugą, apskaičiuojant pelno mokestį arba pajamų mokestį laikomas lygiu nuliui.

71. Paslaugos, susijusios su dalyvių veikla (pavyzdžiui, valdančios įmonės akcininkų susirinkimų organizavimu, naujų akcijų išleidimu, konsoliduotųjų ataskaitų rengimu, vienetų grupės plėtra ir pan.), nelaikomos mokesčių mokėtojai suteiktomis paslaugomis.

72. Vadovaujantis ištiestosios rankos principu, paslaugos, suteikiamos pagal kontroliuojamuosius sandorius, dubliuojančios paslaugas, kurias asmuo suteikia sau arba įsigyja iš neasocijuotųjų asmenų, nelaikomos šiam asmeniui suteiktomis paslaugomis, išskyrus atvejus, kai, pavyzdžiui, toks dubliavimas yra tik laikinas ir trunka neilgai arba kai paslauga dubliuojama siekiant sumažinti neteisingo sprendimo priėmimo riziką (pavyzdžiui, konsultacijos klausimu, dėl kurio buvo gauta išvada iš vieneto darbuotojo). Taip pat nelaikoma, kad mokesčių mokėtojai suteikiama paslauga, jeigu šios paslaugos teikimu buvo siekiama naudos kitam subjektui, o mokesčių mokėtojo gauta nauda yra tik atsitiktinė, arba kai mokesčių mokėtojas gauna naudos vien tik dėl to, kad yra tam tikros vienetų grupės narys.

73. Kai paslaugos gavėjas atlygina už galimybę naudotis paslauga, bet paslaugos negauna (pavyzdžiui, abonentinė sutartis dėl skubios techninės pagalbos suteikimo prireikus) arba gauna paslaugą mažesnės vertės, nei sumokama, laikoma, kad paslauga buvo suteikta, jeigu neasocijuotasis asmuo palyginamomis aplinkybėmis būtų pasirengęs atlyginti vien už galimybės naudotis tokia paslauga turėjimą. Taip pat tikslinga įvertinti naudojimosi tokia paslauga apimtį ankstesniais mokestiniais laikotarpiais.

74. Siekiant nustatyti atlygio už paslaugos teikimą metodą, reikia atsižvelgti į visus susitarimus tarp asocijuotųjų asmenų dėl atlygio už paslaugų teikimą. Atlygis už paslaugų vienetų grupės viduje teikimą gali būti nustatomas už kiekvieną paslaugą atskirai arba paskirsčius sandorio sąnaudas tarp vienetų grupės narių. Siekiant nustatyti sandorio sąnaudų paskirstymo tarp vienetų

grupės narių atitiktį ištiesiosios rankos principui, reikia atsižvelgti į visus faktus ir aplinkybes, įsitikinti, kad paslaugų gavėjo mokėtinas atlygis atitinka šio paslaugų gavėjo gaunamą naudą, ir įvertinti, ar neasocijuotieji asmenys, veikdami palyginamomis aplinkybėmis, sutiktų su tokiu paskirstymu. Sandorio sąnaudų paskirstymas priklausomai nuo teikiamų paslaugų pobūdžio gali būti pagrįstas apyvarta, darbuotojų skaičiumi ar kitais su paslauga susijusiais rodikliais. Toks sandorio sąnaudų paskirstymas vienetų grupės viduje paprastai nelaikomas atitinkančiu ištiesiosios rankos principą, jeigu paslaugos, už kurias atlyginama tokiu būdu, teikiamos ne tik vienetų grupės viduje, bet ir neasocijuotiesiems asmenims (arba gaunamos iš neasocijuotųjų asmenų), ir dėl to yra nesudėtinga nustatyti kiekvienos tokios paslaugos vertę.

75. Siekiant nustatyti, ar atlygis už paslaugos teikimą atitinka ištiesiosios rankos principą, reikia atsižvelgti į tai, kad paslaugų teikėjas paprastai turėtų gauti tokį atlygį, kuris ne tik padengtų jo sandorio sąnaudas, bet ir suteiktų ekonominės naudos (duotų pelno). Tačiau tam tikromis ekonominėmis aplinkybėmis arba vykdant tam tikras verslo strategijas paslaugų teikimas negaunant iš to pelno neprieštarauja ištiesiosios rankos principui (pavyzdžiui, kai tam tikra paslauga yra nepelninga, tačiau teikiama siekiant išplėsti teikiamų paslaugų pasiūlą, ar kai paslaugos teikėjas, teikdamas paslaugas, jas (dalį jų) įsigyja iš neasocijuotųjų asmenų, pats tiesiogiai paslaugos teikimo procese nedalyvaudamas ir nekurdamas pridėtinės vertės).

76. Atlygis už suteiktas paslaugas gali būti įtrauktas į kitų sandorių kainą. Tokiais atvejais papildomos įmokos už šių paslaugų gavimą apskaičiuojant pelno mokestį arba pajamų mokestį laikomos lygiomis nuliui.

76¹. Mažos pridėtinės vertės paslaugų kainos nustatymas, kai tinkamiausiu kainodaros metodu pripažįstamas sąnaudų pagrindu taikomas metodas („sąnaudos plius“ arba sandorio grynosios maržos metodas), gali būti atliekamas supaprastintu būdu, t. y. su tokių paslaugų teikimu susijusių išlaidų bazei taikant 5 procentų antkainį. Šio antkainio dydžio pagrįsti nereikia, tačiau kitos Taisyklių nuostatos, reglamentuojančios paslaugų kainodarą, taikomos. Šio punkto nuostatos netaikomos, kai tokios paslaugos yra teikiamos ir neasocijuotiesiems asmenims ar yra įsigyjamos iš neasocijuotųjų asmenų, dėl ko kontroliuojamųjų sandorių kainos nustatymui gali būti surasta patikimų palyginimų. Mokesčių mokėtojas, taikantis šiame punkte nustatytą supaprastintą kainos nustatymo būdą, turi įrodyti, kad paslaugos, kurias jis teikia ar įsigyja iš asocijuotųjų asmenų, atitinka Taisyklių 3.1 papunktyje nurodytą mažos pridėtinės vertės paslaugų sąvoką.

Papildyta pastraipa:

Nr. [1K-338](#), 2020-10-19, paskelbta TAR 2020-10-22, i. k. 2020-21932

V SKYRIUS

KONTROLIUOJAMŲJŲ SANDORIŲ KAINODAROS DOKUMENTAVIMO TVARKA

77. Šis skyrius nustato kontroliuojamųjų sandorių kainų pagrindimo dokumentavimo reikalavimus, taikomus Taisyklių 84 ir 85 punktuose nurodytiems vienetams, atlikusiems kontroliuojamuosius sandorius. Kainodaros dokumentus gali sudaryti ne visos Taisyklių 79 punkte nurodytos bylos, jeigu užtikrinama, kad visa Taisyklių 80–83 punktuose nurodyta informacija yra pateikiama kainodaros dokumentuose.

78. Kainodaros dokumentuose turi būti pateikta sandorių kainodarai reikšminga informacija, prieinama Taisyklių 84 ir 85 punktuose nurodytiems vienetams sandorio sudarymo metu. Tačiau dokumentuose gali būti pateikta ir vėlesnė informacija, jeigu ji atskleidžia kontroliuojamojo sandorio kainodarai reikšmingas aplinkybes.

79. Kainodaros dokumentus sudaro:

79.1. pagrindinė byla;

79.2. šalies byla.

80. Kainodaros dokumentų pagrindinėje byloje pateikiama ši informacija:

80.1. bendra informacija apie tarptautinės vienetų grupės, kuriai priklauso Taisyklių 84 punkte nurodytas vienetas, organizacinę, teisinę ir veikimo struktūrą, pateikiant schemą, vaizduojančią visų sandorio šalių tarptautinės vienetų grupės vienetų nuosavybės teisių valdymą, nurodant kontroliuojamąją dalį ir valstybes, kuriose veikia šie vienetų grupės vienetai, ir jų registracijos datą;

80.2. bendras tarptautinės vienetų grupės, kuriai priklauso Taisyklių 84 punkte nurodytas vienetas, verslo apibūdinimas, pateikiant penkių didžiausių (pagal gaunamas pajamas) tarptautinės vienetų grupės prekių, produktų ar paslaugų ir bet kokių kitų tarptautinės vienetų grupės prekių, produktų ar paslaugų, kurių pajamos sudaro ne mažesnę kaip 5 procentų visos tarptautinės vienetų grupės pajamų dalį, tiekimo ar teikimo grandinės apibūdinimą (diagramos, lentelės ar kitu pavidalu) ir informaciją apie kitus svarbius veiksnius, lemiančius tarptautinės vienetų grupės gaunamą pelną;

80.3. pagrindinių tarptautinės vienetų grupės prekių, produktų ar paslaugų, nurodytų Taisyklių 80.2 papunktyje, geografinių rinkų aprašymas;

80.4. trumpa tarptautinės vienetų grupės vienetų atliekamų funkcijų analizė, nurodant atskirų vienetų indėlį, kuriant bendrą tarptautinės vienetų grupės verslo vertę;

80.5. reikšmingų verslo reorganizavimo, įsigijimo ir perleidimo sandorių, vykdytų per mokestinį laikotarpį, aprašymas;

80.6. informacija apie reikšmingus kontroliuojamuosius paslaugų (išskyrus mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklą) sandorius, kuriuose dalyvauja tarptautinės vienetų grupės, kuriai priklauso Taisyklių 84 punkte nurodytas vienetas, asocijuotieji asmenys:

80.6.1. sandorių sąrašas ir trumpas jų aprašymas, įskaitant tokių paslaugų teikimo vietoje esančių pajėgumų aprašymą;

80.6.2. sandorių kainodaros politikos aprašymas, nurodant sąnaudų paskirstymo ir kitus paslaugų kainų nustatymo ypatumus;

80.7. tarptautinės vienetų grupės vienetams priklausančio nematerialiojo turto ir gautų arba mokėtinų honorarų duomenys, pateikiant:

80.7.1. bendrą visos tarptautinės vienetų grupės nematerialiojo turto vystymo, naudojimo ir nuosavybės strategijos aprašymą, kartu nurodant vietą, kurioje yra pagrindinė mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklos įranga, ir vietą, kurioje yra įsikūrusi administracija;

80.7.2. tarptautinei vienetų grupei priklausančio nematerialiojo turto, kuris yra reikšmingas sandorių kainodaros tikslais, sąrašą, nurodant, kuriems tarptautinės vienetų grupės vienetams koks turtas priklauso;

80.7.3. tarp tarptautinės vienetų grupės vienetų sudarytų reikšmingų sandorių, susijusių su nematerialiuoju turtu, įskaitant sąnaudų pasidalijimo, svarbiausius mokslinių tyrimų paslaugų ir licencijavimo sandorius, sąrašą;

80.7.4. bendrą tarptautinės vienetų grupės nematerialiojo turto, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklos sandorių kainodaros politikos aprašymą;

80.7.5. bendrą per mokestinį laikotarpį vykdytų reikšmingų nematerialiojo turto perleidimo sandorių tarp asocijuotųjų asmenų aprašymą, nurodant asmenis, valstybes ir atlygį;

80.8. informacija apie tarptautinės vienetų grupės vienetų tarpusavio finansavimo sandorius, pateikiant:

80.8.1. bendrą aprašymą, kaip finansuojama tarptautinė vienetų grupė, nurodant ir reikšmingus finansavimo sandorius su neasocijuotaisiais asmenimis;

80.8.2. informaciją apie tarptautinės vienetų grupės vienetą, kuris atlieka pagrindinę tarptautinės vienetų grupės finansavimo funkciją (jeigu tokia funkcija grupėje atliekama), nurodant valstybę, kurios teisės aktais remiantis toks vienetas vykdo veiklą, ir vietą, kurioje įsikūrę tokio vieneto pagrindiniai valdymo organai;

80.8.3. bendrą tarptautinės vienetų grupės tarpusavio finansavimo sandorių kainodaros politikos aprašymą;

80.9. tarptautinės vienetų grupės, kuriai priklauso Taisyklių 84 punkte nurodytas vienetas, sudarytų aktualių būsimąjo sandorio susitarimų (nurodant valstybes, susitarimų dalyvius (pavadinimas, kodas), sandorių rūšis ir dalykus, taikomą kainodaros metodą ir susitarimų galiojimo laiką) sąrašas.

81. Vienetas, nurodytas Taisyklių 84 punkte, neturėdamas galimybių gauti visos Taisyklių 80 punkte nurodytos informacijos iki Taisyklių 19 punkte nustatyto termino ir (ar) per mokesčių administratoriaus nurodytą terminą pagal Taisyklių 91 punktą, turi atskleisti informacijos nepateikimo priežastis, nurodyti, kada informacija bus pateikta, ir (ar) sudaryti kitas galimybes mokesčių administratoriui gauti šią informaciją. Dėl teisinių ar kitų objektyvių priežasčių negalėdamas gauti tam tikros Taisyklių 80 punkte nurodytos informacijos iš kitų tarptautinės vienetų grupės vienetų, vienetas turi tai pagrįsti ir pateikti jam prieinamą informaciją apie kontroliuojamojo sandorio šalis, kitus asocijuotuosius asmenis ir jų tarpusavio ryšius laikydamasis Taisyklių 80 punkto reikalavimų.

82. Kainodaros dokumentų šalies byla skirta Taisyklių 85 punkte nurodyto vieneto kontroliuojamųjų sandorių kainodarai atskleisti, išskyrus Taisyklių 87 punkte nustatytus sandorius. Šalies byloje gali būti pateikiama informacija arba apie konkretaus Taisyklių 85 punkte nurodyto vieneto vykdytus sandorius, arba apie visų tarptautinės vienetų grupės Taisyklių 84 punkte nurodytų vienetų kontroliuojamuosius sandorius. Kainodaros dokumentų šalies byloje pateikiama ši informacija:

82.1. informacija apie kontroliuojamąjį sandorį, atskleidžiant visas aplinkybes, nurodytas Taisyklių 7–13 punktuose. Šios aplinkybės gali būti rašytinėse sutartyse, susirašinėjimo tarp sandorio šalių arba tarp vienos iš sandorio šalių ir kitų subjektų, pirkimo užsakymų dokumentuose, sąskaitose, prekių ar paslaugų aprašymuose ir kituose šaltiniuose;

82.2. informacija apie taikomą kainodaros metodą ir palyginamuosius duomenis, atskleidžiant, kaip Taisyklių 85 punkte nurodytas vienetas nustatė kontroliuojamojo sandorio kainodarą:

82.2.1. nurodoma pasirinkta testuojama sandorio šalis, jeigu to reikia pagal pasirinktą kainodaros metodą, ir tokio pasirinkimo priežastis;

82.2.2. nurodoma, koks kainodaros metodas, nurodytas Taisyklių 20 punkte, ar kokie iš šių metodų buvo taikomi sandorio kainodarai, ir trumpai paaiškinamos metodo ar metodų parinkimo priežastys. Taip pat nurodoma informacija apie tai, kaip buvo pritaikytas pasirinktas kainodaros metodas arba metodai, ir pateikti atlikti skaičiavimai bei koregavimai. Taisyklių 25 punkte nustatyta tvarka taikant kitą metodą, nei nustatyta Taisyklių 20 punkte, kainodaros dokumentuose turi būti pateikta informacija, atskleidžianti šių metodų tinkamą pritaikymą, kaip to reikalaujama Taisyklėse;

82.2.3. naudojant palyginamuosius sandorius, apie šiuos sandorius pateikiama informacija, gauta atlikus vertinimus pagal Taisyklių 7–13 punktus. Jeigu Taisyklių 85 punkte nurodytas vienetas neturi visos Taisyklių 7–13 punktuose nurodytos informacijos apie palyginimui atlikti naudojamų sandorių aplinkybes, pateikiama visa Taisyklių 85 punkte nurodyto vieneto turima informacija apie palyginimui atlikti naudojamų sandorių aplinkybes;

82.2.4. Taisyklių 85 punkte nurodytam vienetai atliekant palyginamųjų duomenų paiešką ir atranką, kainodaros dokumentuose nurodomas kiekvienas šios paieškos ir kiekybinės bei kokybinės atrankos žingsnis, taikyti palyginamųjų duomenų atrankos kriterijai, konkrečių palyginamųjų duomenų įtraukimo ar atmetimo priežastys, pateikiamas atrinktų ir kokybinės palyginamųjų duomenų atrankos metu atmetų palyginamųjų duomenų sąrašas, atlikti skaičiavimai ir (ar) palyginamųjų duomenų koregavimai (išskyrus Taisyklių 76¹ punkte nustatytus atvejus);

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [1K-338](#), 2020-10-19, paskelbta TAR 2020-10-22, i. k. 2020-21932

82.3. kainodaros dokumentų parengimo ir atnaujinimo (keitimo) data;

82.4. informacija, nurodyta Taisyklių 83 punkte, ir kita informacija, kuri yra susijusi su kontroliuojamuoju sandoriu ir atskleidžia šio sandorio kainodarai reikšmingas aplinkybes (pavyzdžiui, vieneto veiklos efektyvumo analizė, atskleidžianti kontroliuojamojo sandorio sudarymo ir (ar) sudarymo atitinkamomis kainomis poreikį, priimti vidaus administravimo sprendimai, veiklos prognozė, tarptautinės vienetų grupės vienetų sudaryti išankstiniai susitarimai dėl kontroliuojamųjų sandorių, kuriuose Taisyklių 85 punkte nurodytas vienetas tiesiogiai nedalyvauja, tačiau kurie susiję su jo vykdomais kontroliuojamaisiais sandoriais, kiti susiję įpareigojantys sprendimai, išskyrus atvejus, kai mokesčių administratorius šią informaciją gauna vadovaudamasis Konvencijos dėl savitarpio administracinės pagalbos mokesčių srityje, dvigubo apmokestinimo išvengimo sutarčių ir (arba) abipusės pagalbos ir keitimosi mokesetine informacija su Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingomis institucijomis tvarkos, nustatytos centrinio mokesčių administratoriaus, nuostatomis, ir pan.).

83. Kai reorganizuojamas verslas (t. y. pertvarkomi asocijuotųjų asmenų komerciniai ar finansiniai santykiai), susijęs su Lietuvoje vykdoma veikla, kainodaros dokumentuose (šalies byloje), be informacijos apie reorganizavimo sandorį, atitinkančios Taisyklių 82 punkto

reikalavimus, taip pat turi būti atskleista informacija leidžianti palyginti reorganizavimo sandorio šalių funkcijas, rizikas ir turtą iki reorganizavimo ir po jo, nustatyti vykusius pasikeitimus, jų vykdymo priežastis, laukiamus rezultatus ir naudą, taip pat buvusias alternatyvias ir realias verslo modelio keitimo galimybes.

84. Taisyklių 79.1 papunktyje nurodytą kainodaros dokumentų pagrindinę bylą turi rengti Lietuvos vienetai ir užsienio vienetai, vykdančys veiklą Lietuvoje per nuolatinę buveinę, kurių pajamos (nuolatinei buveinei Lietuvoje priskiriamos pajamos) mokestiniu laikotarpiu, einančiu prieš mokestinį laikotarpį, kuriuo atliekami kontroliuojamieji sandoriai (išskyrus Taisyklių 87 punkte nustatytas išimtis), viršijo 15 milijonų eurų, jeigu jie priklauso tarptautinei vienetų grupei.

85. Taisyklių 79.2 papunktyje nurodytą kainodaros dokumentų šalies bylą turi rengti šie vienetai:

85.1. Lietuvos vienetai, kurių pajamos mokestiniu laikotarpiu, einančiu prieš mokestinį laikotarpį, kuriuo atliekamas kontroliuojamasis sandoris, viršijo 3 milijonus eurų;

85.2. finansų įmonės ir kredito įstaigos, kurių veiklą Lietuvoje reglamentuoja Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymas;

85.3. draudimo įmonės, kurių veiklą Lietuvoje reglamentuoja Lietuvos Respublikos draudimo įstatymas;

85.4. užsienio vienetai, vykdančys veiklą Lietuvoje per nuolatinę buveinę, jeigu šių vienetų nuolatinei buveinei Lietuvoje priskiriamos pajamos mokestiniu laikotarpiu, ėjusi prieš mokestinį laikotarpį, kuriuo atliekamas kontroliuojamasis sandoris, viršijo 3 milijonus eurų.

86. Taisyklių 85 punkte nurodyti vienetai, be informacijos, nurodytos Taisyklių 82 ir 83 punktuose, taip pat turi pateikti informaciją apie kontroliuojamojo sandorio šalis ir tarptautinę vienetų grupę, kuriai priklauso Taisyklių 85 punkte nurodytas vienetas, kiek tai reikalinga kontroliuojamojo sandorio kainodarai įvertinti. Turi būti atskleidžiami sandorio šalių tarpusavio teisiniai ir (arba) ekonominiai ryšiai sandorio sudarymo metu. Kontroliuojamojo sandorio šalių tarpusavio ryšiams atskleisti pateiktina informacija apie šių ryšių atsiradimą ir keitimąsi, informacija apie kitus asocijuotuosius asmenis; tarptautinės vienetų grupės, kuriai priklauso Taisyklių 85 punkte nurodytas vienetas, organizacinės struktūros aprašymas, veiklos, verslo strategijos, kontrolės, pinigų ir kitokių srautų tarptautinės vienetų grupės viduje aprašymas ir kita informacija.

87. Taisyklių 84 ir 85 punktuose nurodytiems vienetais šio skyriaus reikalavimai netaikomi, jei:

87.1. Lietuvos vieneto, per nuolatinę buveinę Lietuvos Respublikoje veiklą vykdančio užsienio vieneto kontroliuojamasis sandoris sudaromas su kitu Lietuvos vienetu, per nuolatinę buveinę veiklą Lietuvos Respublikoje veiklą vykdančiu užsienio vienetu, nuolatiniu Lietuvos gyventoju ir (arba) nenuolatiniu Lietuvos gyventoju, vykdančiu individualią veiklą per nuolatinę bazę, jeigu tokie sandoriai susiję su jų Lietuvoje vykdoma veikla, arba

87.2. sudaromas kontroliuojamasis sandoris, kurio vertė per mokestinį laikotarpį neviršija 90 000 eurų, išskyrus atvejus, kai:

87.2.1. su tuo pačiu asocijuotuoju asmeniu per mokestinį laikotarpį sudaromi keli tokie patys sandoriai, kurių bendra suma viršija 90 000 eurų, ar

87.2.2. toks sandoris yra neatsiejamai susijęs su kitu sandoriu, todėl turi būti vertinamas kartu, kai tokių sandorių bendra vertė viršija 90 000 eurų, ar

87.2.3. sandoris yra sudarytas su asocijuotuoju asmeniu, įregistruotu tikslinėje teritorijoje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1K-338](#), 2020-10-19, paskelbta TAR 2020-10-22, i. k. 2020-21932

88. Kainodaros dokumentuose pateikiama informacija turi būti aktuali kontroliuojamojo sandorio vykdymo mokestiniu laikotarpiu. Tačiau, jeigu kontroliuojamojo sandorio pagrindinės sąlygos, nurodytos Taisyklių 7.1–7.3 ir 7.5 papunkčiuose, nekinta, kainodaros dokumentai (šalies byla), skirti šio sandorio kainos atitikčiai ištiesiosios rankos principui pagrįsti, atnaujinami ne rečiau kaip kas 3 metus, išskyrus kainodaros dokumentų dalis, paminėtas Taisyklių 89 punkte.

89. Kainodaros dokumentų šalies byloje turi būti pateikti aktualūs palyginamųjų sandorių duomenys, tačiau, jeigu ekonominės aplinkybės rinkoje reikšmingai nekinta, Taisyklių 85 punkte nurodytas vienetas gali duomenų bazėse atliktų paieškų ir atrinktų įmonių duomenis atnaujinti ne rečiau kaip kas 3 metus. Kainodaros dokumentuose kontroliuojamojo sandorio duomenys turi būti pateikiami (atnaujinami) kiekvieną mokestinį laikotarpį.

90. Kainodaros dokumentai iki mokesčių administratoriaus pareikalavimo juos pateikti gali būti laikomi Taisyklių 84 arba 85 punkte nurodyto vieneto pasirinkta forma ir kalba. Pirminiai sandorių dokumentai (rašytinės sutartys, susirašinėjimo, derybų tarp sandorio šalių, pirkimų užsakymų ir kiti dokumentai), kuriuose pateikiami su kontroliuojamojo sandorio kainodara susiję duomenys, atskleidžiantys Taisyklių 82.1 papunktyje nustatytą informaciją, įvertinus jų apimtį, gali būti pridedami prie kainodaros dokumentų, jų neaprašant, o pateikiant nuorodas į juos.

91. Kainodaros dokumentai turi būti pateikti mokesčių administratoriui per 30 dienų nuo mokesčių administratoriaus nurodymo įteikimo dienos. Taisyklių 84 arba 85 punkte nurodytas vienetas, turintis ne valstybine kalba sudarytą kontroliuojamųjų sandorių kainodaros medžiagą, pateikia ją originalo kalba. Mokesčių administratorius, gavęs ne valstybine kalba sudarytus dokumentus, gali pareikalauti, kad šie dokumentai būtų išversti į valstybinę kalbą, nustatydamas išverstų dokumentų pateikimo terminą.

92. Taisyklių 84 arba 85 punkte nurodytam vienetai pagal šio skyriaus reikalavimus neparengus sandorių kainodaros dokumentų iki Taisyklių 19 punkte nurodyto termino, mokesčių administratoriui pareikalavus įvykdyti tokį reikalavimą retrospektyviai, be ankstesnių laikotarpių duomenų (iki kontroliuojamojo sandorio sudarymo), turi būti naudojami ir kontroliuojamojo sandorio vykdymo mokestinio laikotarpio duomenys, rengiant palyginamųjų sandorių paieškas duomenų bazėse, išskyrus atvejus, kai Taisyklių 84 arba 85 punkte nurodytas vienetas faktiškai nustatydamas kontroliuojamojo sandorio kainą naudojo kitų laikotarpių duomenis, nors to ir nedokumentavo, ir tai pagrindžia.

93. Kainodaros dokumentai teikiami tokia forma, kokia jie buvo sudaryti, jeigu ši forma leidžia be papildomų įrodymų nustatyti joje esančios informacijos patikimumą.

VI SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

94. Kainodaros dokumentai, kai vienetas turi prievolę juos rengti, taip pat kiti kontroliuojamojo sandorio kainos atitikties ištiestosios rankos principui pagrindimo dokumentai, turi būti saugomi vadovaujantis Lietuvos vyriausiojo archyvaro priimtų teisės aktų, reglamentuojančių dokumentų valdymą, tokių dokumentų rūšiai nustatyta saugojimo tvarka ir terminais, jeigu jie nustatyti, bet visais atvejais ne trumpiau kaip 5 kalendorinius metus, skaičiuojant nuo metų, einančių po metų, kai buvo įvykdytas kontroliuojamasis sandoris.

95. Taisyklių nuostatos, reguliuojančios kontroliuojamųjų sandorių kainodaros pagrindimą ir koregavimų vykdymą, taikomos *mutatis mutandis* mokesčių mokėtojai kreipiantis dėl būsimų kontroliuojamųjų sandorių kainodaros principų suderinimo, mokesčių administratoriui priimant atitinkamus sprendimus ir vykdant vertinimo, kaip mokesčių mokėtojas laikosi suderintų principų, veiksmus.

96. Taikant Taisykles, rekomenduojama naudotis Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos sandorių kainodaros gairėmis tarptautinėms įmonėms ir mokesčių institucijoms (angl. *OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations*) tiek, kiek jų nuostatos neprieštarauja Taisyklių nuostatoms.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Įsakymas

Nr. [1K-432](#), 2014-12-05, paskelbta TAR 2014-12-11, i. k. 2014-19446

Dėl Lietuvos Respublikos finansų ministro 2004 m. balandžio 9 d. įsakymo Nr. 1K-123 „Dėl Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 40 straipsnio 2 dalies ir Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 15 straipsnio 2 dalies įgyvendinimo taisyklių“ pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Įsakymas

Nr. [1K-470](#), 2018-12-31, paskelbta TAR 2018-12-31, i. k. 2018-22117

Dėl finansų ministro 2004 m. balandžio 9 d. įsakymo Nr. 1K-123 „Dėl Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 40 straipsnio 2 dalies ir Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 15 straipsnio 2 dalies įgyvendinimo taisyklių“ pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Įsakymas

Nr. [1K-338](#), 2020-10-19, paskelbta TAR 2020-10-22, i. k. 2020-21932

Dėl finansų ministro 2004 m. balandžio 9 d. įsakymo Nr. 1K-123 „Dėl Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 40 straipsnio 2 dalies ir Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 15 straipsnio 2 dalies įgyvendinimo taisyklių“ pakeitimo